Lieta Nr.A670005315
SKA–991/2015

# L Ē M U M S

Rīgā 2015.gada 6.jūlijā

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesnese L.Slica
tiesnese V.Kakste
tiesnesis A.Guļāns

rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ un /pers. B/ blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2015.gada 8.maija lēmumu, ar kuru atteikts pieņemt /pers. A/ un /pers. B/ pieteikumu.

**Aprakstošā daļa**

[1] /pers. B/ vērsās Burtnieku novada pašvaldībā, lūdzot atsavināt dzīvokli, kurš atrodas /Nosaukums A/-6, Burtnieku pagastā, Burtnieku novadā (turpmāk – Dzīvoklis). Ar Burtnieku novada pašvaldības domes 2014.gada 17.decembra lēmumu Nr.397 nolemts Dzīvokli nodot atsavināšanai, savukārt ar 2015.gada 18.februāra lēmumu nolemts organizēt izsoli. 2015.gada 27.aprīlī izsoles rezultātā Dzīvoklis atsavināts trešajai personai.

Līdzpieteicēji /pers. A/ un /pers. B/ vērsās Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot Burtnieku novada pašvaldības domes 2014.gada 17.decembra lēmuma Nr.397 un Dzīvokļa atsavināšanas veida – izsoles – atzīšanu par prettiesisku.

[2] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2015.gada 8.maija lēmumu pieteikumu atteikts pieņemt. Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Atbilstoši Publiskas personas mantas atsavināšanas likuma (turpmāk – Atsavināšanas likums) 4.panta pirmajai daļai atvasinātas publiskas personas mantas atsavināšanu var ierosināt, ja tā nav nepieciešama pašai personai.

Publiskai personai ir tiesības pašai izvēlēties, kā atsavināt savu mantu, un tas nav pakļauts administratīvās tiesas kontrolei. Tomēr saskaņā ar Atsavināšanas likuma 4.panta ceturto daļu arī privātpersona var ierosināt atsavināšanu atsevišķos gadījumos, kas raksturīgi īpašuma reformai. Tad iestādes rīcība veikta un lēmumi pieņemti publisko tiesību jomā un attiecīgi arī pārbaudāmi administratīvā procesa kārtībā (*sk. Augstākās tiesas 2012.gada 31.janvāra lēmumu lietā Nr.SKA-140/2012*).

[2.2] No Atsavināšanas likuma 4.panta ceturtās daļas izriet, ka publiskas personas īpašuma atsavināšanu var ierosināt zemes vai ēkas (būves) īpašnieks, ja vēlas zemes un ēkas īpašuma apvienošanu, nekustamā īpašuma kopīpašnieks, kas vēlas izbeigt kopīpašuma attiecības, īrnieks, kas izmanto pirmpirkuma tiesības, vai zemes nomnieks, kas nomas tiesības ieguvis izbeidzoties zemes lietošanas tiesībām.

Pašvaldībā atsavināšanas iesniegumu bija iesniedzis /pers. B/, kuram nepieder neviens dzīvokļa īpašums dzīvojamā mājā, kā arī nepieder zeme, uz kuras atrodas dzīvojamā māja, nav informācijas, ka viņš būtu dzīvokļa īpašuma īrnieks vai zemes nomnieks. Līdz ar to Burtnieku novada pašvaldība, lemjot par Dzīvokļa atsavināšanu, piemērojusi Atsavināšanas likuma 4.panta pirmo un otro daļu, proti, izskatāmajā gadījumā atsavināšana ir bijusi privāttiesisks darījums.

[2.3] /pers. A/ pieder nekustamie īpašumi /Nosaukums A/-3 un /Nosaukums A/-5, ko veido dzīvokļa īpašums, daudzdzīvokļu mājas kopīpašuma domājamās daļas un ar dzīvojamo māju funkcionāli saistīto būvju un saistītā zemesgabala domājamās daļas. Tā kā /pers. A/ jau pieder gan patstāvīgs dzīvokļa īpašums, gan ar to funkcionāli saistītā kopīpašuma, tai skaitā zemes domājamās daļas, atsavināšanas mērķis nav zemes un ēkas kā vienota īpašuma apvienošana. Līdz ar to arī tad, ja atsavināšanas iesniegumu būtu iesniegusi pieteicēja, konkrētajā gadījumā nav konstatējams kāds no Atsavināšanas likuma 4.panta ceturtās daļas 1.– 4.punktā minētajiem gadījumiem, kad atsavināšana notiktu publisko tiesību jomā.

Nav konstatējami arī citi Atsavināšanas likuma 4.panta ceturtajā daļā minētie gadījumi.

[2.4] Pašvaldības rīcība, lemjot par nekustamā īpašuma atsavināšanu un nosakot, ka īpašums atsavināms izsoles kārtībā, nav rīcība publisko tiesību jomā un nav pārbaudāma administratīvā procesa kārtībā. Līdz ar to atsakāms pieņemt pieteikumu, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 1.punktu.

[3] Līdzpieteicēji iesnieguši blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas tiesneša lēmumu, kas pamatota ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[3.1] Līdzpieteicēji apsaimnieko un uztur kārtībā visu daudzdzīvokļu māju un tai pieguļošo teritoriju. Dzīvokļu Nr.4 un Nr.6 īpašnieki ir atteikušies piedalīties mājas labiekārtošanā un uzturēšanā.

[3.2] Nekustamā īpašuma atsavināšanu atbilstoši Atsavināšanas likuma 4.panta ceturtās daļas 4.punktam var ierosināt zemes kopīpašnieks, ja viņš vēlas nopirkt zemesgrāmatā ierakstītu ēku (būvi), kas atrodas uz kopīpašumā esošās zemes, vai domājamo daļu no tās samērīgi savai zemes daļai. Atbilstoši Civillikuma 1067.pantam īpašuma tiesība, kas pieder uz vienu un to pašu nedalītu lietu vairākām personām nevis reālās, bet tikai domājamās daļās, tā ka sadalīts vienīgi tiesību saturs, ir kopīpašuma tiesība.

Pašvaldība ir ignorējusi savu pienākumu rūpēties par kopīpašumu un izvēlējusies nepareizu nekustamā īpašuma atsavināšanas metodi.

**Motīvu daļa**

[4] Publiskas personas rīcība, atsavinot savu īpašumu, vispārīgi ir privāto tiesību jautājums, taču atsevišķās situācijās tas var kļūt arī par publisko tiesību jautājumu. Atsavināšanas likuma normās paredzētie gadījumi, kuros īpašuma nodošanu privātīpašumā var pieprasīt (ierosināt) privātpersona, ir atsevišķi noteikti gadījumi un balstās noteiktos apstākļos. Aplūkojot Atsavināšanas likuma 4.panta ceturtās daļas gadījumus vispārīgi, ir secināms, ka pēc būtības tie ir raksturīgi īpašuma reformai, izceļas no īpašuma reformas vai ir tādi, kuru risinājums nav pabeigts tās laikā (*sk. Augstākās tiesas 2012.gada 4.aprīļa lēmuma lietā Nr.SKA-417/2012 11.punktu*, *2014.gada 1.aprīļa lēmuma lietā Nr.SKA-469/2014 10.punktu, 2015.gada 5.jūnija lēmuma lietā Nr.SKA-786/2015 6.punktu*).

Līdz ar to līdzpieteicēji pamatoti uzskata, ka noteiktos apstākļos arī Atsavināšanas likums attiecas uz publisko tiesību jomu. Taču tiesnesis pareizi konstatējis, ka konkrētais gadījums neatbilst nevienam no Atsavināšanas likuma 4.panta ceturtajā daļā noteiktajiem gadījumiem.

[5] Saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 2.panta pirmo un otro daļu dzīvokļa īpašums ir dzīvojamā mājā tiesiski nodalīts patstāvīgs nekustamais īpašums. Dzīvokļa īpašums kā lietu kopība sastāv no atsevišķā īpašuma un attiecīgas kopīpašuma domājamās daļas. Dzīvokļa īpašuma sastāvā ietilpstošais atsevišķais īpašums un kopīpašuma domājamā daļa tiesiski nav atdalāmi. Atbilstoši šā likuma 4.panta otrajai daļai uz kopīpašumā esošo daļu Civillikuma vispārējie noteikumi par kopīpašumu attiecināmi ierobežotā apjomā, proti, Civillikuma 1067.-1072.pants, bet Civillikuma 1068.panta pirmās daļas noteikumi piemērojami tiktāl, ciktāl šajā likuma nav noteikts citādi, nav paredzēta iespēja prasīt šī kopīpašuma izbeigšanu.

Pretēji līdzpieteicēju norādītajam, Atsavināšanas likuma 4.panta ceturtās daļas 2.punkts nav piemērojams, jo tas attiecas uz gadījumu, kad ēkai un zemesgabalam ir atšķirīgi īpašnieki, bet šajā gadījumā /pers. A/ attiecīgā zemesgabala domājamā daļa pieder kā daļa no dzīvokļa īpašuma.

[6] Minētos secinājumus neietekmē arī apstāklis, ka citi dzīvokļu īpašnieki nepiedalās īpašuma uzturēšanā, jo šis jautājums ir risināms privāttiesiskā ceļā.

**Nolēmuma daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 323.panta pirmās daļas 1.punktu un 324.panta pirmo daļu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments

**n o l ē m a**

Atstāt negrozītu Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2015.gada 8.maija lēmumu, bet /pers. A/ un /pers. B/ blakus sūdzību noraidīt.
Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese L.Slica

Tiesnese V.Kakste

Tiesnesis A.Guļāns